

ljem slov. učiteljstva se morajo glave posekati — pa bo vse dobro! — Kakor vidimo, goji dr. Brejc jako pobožno željo. Treba je uvesti inkvizicijo, pa se mu ta želja izpolni. Prej ne!

—r— **Deželni šolski nadzornik**, dvorni svetnik Fran Levec je nenadoma obolel. Čujemo, da se temu odličnemu šolniku zdravje zopet vrača. Od srca želimo, naj gospod dvorni svetnik kmalu popolnoma okrevaja!

—r— **Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici 30. pret. m.** Predsednik naznani kurentno rešene stvari. Dovolijo se starostne doklade sledečim učnim osebam: I. starostna doklada E. Schiffrerju, Jesenice; prva začasna starostna doklada Uršuli Potočnik, Breznica in Pavli Dežman, Gorje. — Pritrdi se prošnji kraj. šol. sveta na Bledu, da se uvede celodnevni nerazdeljeni pouk od 1. nov. do Velikonoči na Bledu. — Ugodno se reši neka prošnja za podporo. — Kraj. šol. svetom v Boh. Sred. vasi se imenuje vpokojeni župnik Iv. Berlic. — Nadučiteljsko mesto v Mošnjah se vnovič razpiše. — Odobre se proračuni krajnih šol. svetov kakor tudi račun c. kr. okr. šol. sveta in proračun. Stavi se terno predlog za def. nameščenje uč. mesta na Dovjem. — Odobri se slednjič več inšpekcijskih poročil.

—r— **Šolstvo, znanost in umetnost v proračunu mestne občine ljubljanske.** Proračun mestne občine ljubljanske za l. 1914 izkazuje za šolstvo, znanost in umetnost 190.531 K potrebščin in 46.616 K pokritja, torej primanjkljaja 143.915 K. Izdatki za ljudsko šolstvo samo znašajo 62.242 K, za realko pa 11.916 K.

—r— **Razpis učiteljskih služb.** V šolskem okraju Kamnik se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje: 1. eno učno mesto na štiritrazredni ljudski šoli v Domžalah z omejitvijo na moške prosilce; 2. eno učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Smartnem; 3. nadučiteljska služba in učno mesto na dvorazredni ljudski šoli na Vrhpolju; 4. nadučiteljska služba, event. učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Radomlju; 5. nadučiteljska služba in učno mesto na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Stranjah; 6. nadučiteljska dvorazredni ljudski šoli v Čemšeniku; 7. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Pečah, in sicer iznova s pristavkom, da ostanejo še vložene prošnje tudi za novi razpis natečaja v veljavi; 8. po eno učno in voditeljsko mesto na enorazrednih ljudskih šolah na Rovih in na Selih. — Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh učnih mest je za vsako posebej vlagati do 15. januarja 1914. — V postojnskem okraju: Na Premu nadučiteljska služba. Prošnje do 13. januarja 1914. Mesto za učitelja na petrazredni ljudski šoli v Postojni do 15. januarja 1914. — V novomeškem okraju: Učno mesto na štiritrazredni ljudski šoli v Žužemberku do 15. januarja 1914. — V litijskem okraju: Učiteljska služba (za moške prosilce) na štiritrazredni ljudski šoli v Smartnem pri Ltiji do 6. januarja leta 1914.

Štajerske vesti.

—š— **»Trije kralji v Dobju.** V torek dne 6. prosinca 1914. pridejo točno ob pol 3. uri popoldne ob vsakem vremenu v šolo v Dobju »Trije kralji«, spremlja jih pevski zbor učencev, pojoč pesem v D-molu »Tja od izhoda solnčnega«. Ostale glasbene in pevske točke se prireditve bo izvajal novi salonski orkester ter učiteljski pevski zbor. — Čisti dobiček vstopnine je namenjen za naročilo knjig za ljudski oder in za poravnavo dolga za orkestralna godala. Tovarišice in tovariši, dobro došli!

—š— **Iz št. Pavla pri Preboldu.** Šolski vodja v Mariji Reki je dobil zaradi bolehnosti trimesečni dopust. Nadomestuje ga okrajni pomožni učitelj tov. M. Stante.

—š— **Iz Žalca.** Nogo si je zlomila učiteljica Pepca Ahtikova. Vrli tovarišici želimo, da čimprej ozdravi!

—š— **Iz Žalca.** Žalsko učiteljstvo je priredilo v nedeljo, dne 14. decembra, v risalni dvorani roditeljski sestanek s šolsko veselico. Nadučitelj tov. Petriček je orisal najprej pomen takih sestankov ter razjasnil staršem, kako je treba vzgajati otroke k pokorščini, marljivosti in rednosti. — Nato so deklamirali otroci »Pičica na i«, »Povest o nosku«, »Sam«, »Vrnitev«, »Razgovor dveh krtoev« in »Ujetega ptiča tožba«; nekateri prav ljubko. Pod spretnim vodstvom tov. Vrečerja so zapeli jako lepo »V dolinci prijetni je ljubi moj dom« in »Trobentica« (Adamičeva). Občudovali smo posebno dečke, ki se jih ponekod ne more pripraviti k petju. Ob

* Po naključju zakasnilo. Uredn. koncu se je igrala stara, a vedno lepa igri-

ca »Stari vojak in njegova rejenka«, ki jo je priučil tov. Pristovšek. Nekaterim igralcem in igralkam so se vloge dobro posrečile, nekateri pa so malce preveč recitali. Ni malenkost, prirediti kaj takega z učenci, in zato gre delavnemu žalskemu učiteljstvu vsa hvala!

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima dne 6. januarja 1914 ob pol 11. uri dopoldne na Vidmu svoj občni zbor po sledečem vspredu: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju preteklega leta. 4. Poročilo blagajničarke o gnotnem stanju društva in pregled računa za leto 1913. 5. Slučajnosti. Odbor.

Tržaške vesti.

Julij pl. Kleinmayr.

Dne 28. pret. meseca je umrl v Trstu v 67. letu svoje dobe Julij pl. Kleinmayr, c. kr. učiteljski profesor. — Pokojni prof. pl. Kleinmayr je bil oče našega tovariša Ferda pl. Kleinmayra, c. kr. učitelja v Trstu, ter je veliko let deloval kot učiteljski profesor — naposled na učiteljski v Kopru — in kot tak vzgojil lepo število slovenskih učiteljev in učiteljic. — Svoj čas je bil tudi literarno delaven. Nalogo svojega življenja in stanu je zvesto in uspešno izpolnjeval ter si je v srcih znancev, prijateljev in učencev postavil s svojimi deli trajen spomenik. — Bodi vrlému slovenskemu možu ohranjen časten spomin! — Preostalih naše iskreno sožalje!

Istrske vesti.

—i— **Nova šolska poslopja v Pulju.** C. kr. namestništvo razpisuje v Pulju stavbo nove realke in nove državne dekleške meščanske šole. — Stavbi morata biti dogotovljeni do konca meseca avgusta t. l.

—i— **Imenovanje.** Občinsko starišinstvo v Voloskem je imenovalo za voditelja nižje realne gimnazije profesorja na istem zavodu, Filipa Crvariča.

Splošni vestnik.

Ob začetku novega letnika nimamo nujnejše prošnje, nego je to: Vsi na delo za razširjenje »Učiteljskega Tovariša«! — Vsak zaveden učitelj, vsaka zavedna učiteljica bodi naročnik, oziroma naročnica našega lista! Čim večji pritisk na nas — tem večji odpor od nas! — Prosimo tudi rednega in točnega dopisovanja. Informirajte nas takoj o vsem, kar se zgodi zanimivega in važnega v našem stanu! Pojdimo naprej v moralnem in materialnem oziru! Opozorjamo na današnji uvodnik!

Knjige Slovenske Šolske Matice za l. 1913 izidejo koncem meseca januarja. — Zaradi tarifnega gibanja med tiskarji ni bila dogotovitev knjig prej mogoča. — Iz istega vzroka izide »Zvonček« teden dni pozneje.

Slovenska šolska Matica priredi tekom letošnjih velikih počitnic svoj II. počitniški tečaj v Ljubljani. Podrobnosti objavi odbor.

Nova pravila Zaveze so predložena ministrstvu za notranje zadeve v odobrenje.

Akademija kaznjencev. V sever. Sibiriji so ustanovili ruski dijaki, ki so bili izgnani iz Rusije zaradi revolucije l. 1905., svojo akademijo. Vlada jim gre pri tem na roko, zato člane oprošča navadnega dela. Dijaki, člani te akademije, se ponajveč bavijo z raziskovanjem še nepoznanih krajev Sibirije. Člani te akademije so preiskali tudi Novajo Zemljo. Tako utegne ubogi prognanci koristiti človeštvu in sebi, ker končno se utegne tudi trdo oko ruskega absolutizma omiliti nad kakim pridnim raziskovalcem.

Ljudsko šolstvo v novi Srbiji. Število srbskih ljudskih šol v novih srbskih pokrajinah je znašalo za turške vlade 193 šol z 290 razredi in 240 učnimi osebami. V kratkem času srbske vlade pa se je to število pomnožilo na 395 šol s 350 učnimi osebami. Sedaj je nezasedenih še 156 učiteljskih mest.

Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda je razposlala koledarje za leto 1914. na razne znane naslove. Mogoče je, da se pomotoma ni poslal koledar kakemu posebnemu rodoljubu, ali se tudi ni vedelo za njegov naslov. Za to naj ne bo zamere! Oglasi naj se vsak sam in postreglo se mu bo točno.

Senzacionalen poizkus hoče izvesti neka bogata žena v Čikagi. Adoptirati hoče 15 enako starih otrok, toda raznih plemen, ter jim dati enako vzgojo. Upa dokazati s poizkusom, da imata vzgoja in okolica na razvoj značajja večji vpliv nego dedljivost in plemenski instinkt.

Razgled po šolskem svetu.

— **Prva slepa abiturientka.** Da so se slepi mladeniči pospeli celo do vseučiliških študijev, je že znano. Med ženskim spolom pa doslej ni bilo slepih visokošolk. Prva gospodična, ki se je vkljub telesni slepoti tako pospela, da je napravila abiturientski izpit, je hči komerčnega svetnika Hilda Mittelstein-Scheidova v mestu Barmen v Nemčiji. Mlada dama se je vpisala na vseučilišče v Göttingen kot slušateljica kmetijskih ved. Istotam je vpisan njen brat, ki je tudi slep.

— **Ljudska šola za cigane.** V občini Felsör na Ogrskem se je v zadnjih letih naselilo jako dosti ciganov. Danes je tam 270 ciganskih družin naseljenih stalno, ki imajo celo trumo otrok. Za te otroke je sedaj ogrska vlada ustanovila posebno šolo, katere drugi otroci ne obiskujejo, ampak so vsi učenci in učenke pravi, pristni ciganci.

Pozor, tovariši in tovarišice! Opozorjamo in prosimo, da zastavite svoje moči sedaj za razširjenje »Slov. Ilustrovanega Tednika«. Ta list se čedalje lepše razvija in to budi zavist gotovih ljudi, da so začeli ruvati zoper njega. Ker si je pridobil najboljše slovenske pisatelje in pisateljice za sotrudnike, pravijo in pišejo, da sedaj ne bo več za krščanske hiše. — »Slov. Ilustrovani Tednik« zasluži nas vseh največjo podporo, ker širi izobrazbo med ljudstvo. Vsaka šola bi ga naj imela in razširite ga v vse slovenske rodline. Zahtevajte ga po vseh gostilnah, društvih, brivnicah itd. da izpodrine tuje židovske Slovincem sovražne liste.

BRKIN:

V zgodnji zimi.

Reminiscenca.)

Kaj bi pač bilo, če bi ga hipoma izgubila...

(Iz starega dnevnika.)

»Joško, čitaj dalje!« je mirno velel učitelj Štefan Krtina in naredil par korakov po toku zakurjeni šolski sobi. Monotonno je odmevalo po sobi, zunaj je pa tiho prihajal mrak in nalahno so naletavale snežinke.

— Danes pred leti, ah, zakaj sem se spomnil, skoraj bi bilo že umrlo v srcu, skoraj sem že pozabil, da sem živel nekoč drugo življenje, življenje podobno prelestnim sanjam, fantovskimi pesmi v mesečini.

Stopil je k oknu, pravkar je zajela burja kakor vzdih umirajočega starca. V polmraku je sanjala zapuščena in oddaljena gorska vasica, vsenaokrog pobeljeno, dolgočasno hribovje.

»Čitaj iznova — Anica!«

— Da, danes pred leti, prav tak dan je bil zunaj. Prvič sva šla tedaj skupaj po samotni, predmestni ulici. Molče sva stopala med snežinkami, v srcih pa je drhtela pesem o ljubezni, mladi, kristalno čisti ljubezni. Komaj sva se upala dihati, in tedaj sta se srečala najina pogleda. Prijel sem jo z roko in komaj slišno šepnil: »Prvi poljub...«

— Pretreslo naju je s silovito močjo — prvi poljub. — Še se je sklonila nazaj, pa privil sem jo k sebi, oklenila se me je okrog vratu in ustna so se združila z ustni. In potem sem ji poljubljal oči, čelo, lica... In tisto minuto sva zazrla paradiž, vsenaokrog je zablestelo solnce, in v hrepenenju dveh mladih duš je zažarela bodočnost. V sanjah sva bila onkraj morja.

— In danes — ha ha ha? Šel sem za svojimi sanjami — na morje, za zahajajočim solncem. Vihar me je pa vrgel na otok sredi neizmernih daljin. In ko sem ga pregledal, sem opazil, da ni žive duše na njem, vse izumrlo, sami grobovi, le tu in tam se je zdramila neznanca, topa žival in je leno zlezla v svojo luknjo. Vrtinec mi je pogoltnil čoln, in ob tihih večerih sem posedoval na visoki skali, moje oči so pa zrlje tja daleč — v daljne daljine, kjer je ostala ona, ki sem ji dal svoje srce, svojo dušo. Pričakoval sem jo, klical sem jo, a ona me ni čula in ostal sem sam na tem pozabljenem otoku, daleč, daleč od belih cest in svetlih mest. Ne dosežejo jo več moja hrepenjenja, ne objame je več moje izpito srce...

— Ah, v tej minuti, pred leti je bilo.

»Gospod učitelj, ko bi imela jaz milijon, pa bi kupila zrakoplov, plavala z njim na Dunaj in tam bi ogledovala cesarski prestol. Ali ste ga vi že videli?«

»Ne, Anica, če boste pridni, pripovedoval vam bom pa jutri o deklici, majčkeni in ubogi, ki je našla zaklad, a ga je zamenjala za skledo leče.«

Zmračilo se je popolnoma in goste snežinke so plesale v mrzli burji.

»Molimo!«

»Oče naš, ki si v nebesih!...«

Za kratek čas.

Tržaški cesarski namestnik, ki gleda na to, da niso avstrijski zakoni samo na papirju, je izdal — kakor znano — svoječasno odlok, da ne smejo v Trstu biti v javnih uradnih službah italijanski podaniki. Prišla pa je višja odredba, ki pravi, naj se jih pusti pri miru in naj se jim rajše podeli avstrijsko državljanstvo. — Modro!

V neki enorazrednici (na Tolminskem) tik italijanske meje je dobil od c. kr. okr. šol. sveta kurjavo v šolski sobi (za 90 K) sam predsednik krajnega šol. sveta. — Glasom predpisa (po § 64. š. in u. r.) je zahteval učitelj, naj kuri predsednik tako, da bo v pričetku pouka več toplote kot 4 stopinje Celzija. Ob 11. uri predpoldne pride predsednik v šolo in ko vidi, da kaže toplomer le 7 stopinj C, namesto 10 stopinj R — kaj ukaže? »Toplomer mora biti obešen od sedaj na peči!«

Sporočili so to c. kr. nadzorniku in pristavili, da zaradi mraza v šoli ne more biti pouka. »Ko mine zima, pridem pogledat, da se prepričam.«

V šolskem posloju sta razen učilnice še dve drugi sobi. Eno ima brezplačno na razpolago predsednik kr. šol. sveta za — tobakarno in botego. — Kontrolantari!

Učitelj je vložil na c. kr. šol. svet pritožbo, češ, da šolsko poslopje ni zato ravno najbolj primerno in da se zaradi tega moti pouk.

»Predsedniku se dovoljuje tobakarna samo še do konca šolskega leta, a za drugo sobo se učitelju odtegne 100 K.«

Predsednik je dobil od c. kr. okr. šol. sveta tudi snažnino za letnih 80 K. Gosp. nadzornik je imel lansko leto priliko prepričati se, da je šol. soba čista in popolnoma naravno okrašana: stene so porastene bodisi z gobami ali pa so preprežene z jako trpežnimi nad dve leti starimi pajčjimi mrežami. Tudi po tleh bi zrastle kake plemenite cvetice, če bi se vsake tri tedne enkrat ne pometlo.

Učitelj se je lani kakor letos pritožil na c. kr. okr. šol. svet.

Predsednik dobi ukaz:

»Tamkajšnji učitelj se pritožuje, da ne snazite dovolj. Glejte, da bodete v bodoče pometal in brisal prah, kot imate naročeno, drugače se Vam nič ne izplača.«

Dodati je treba še, da je dobil predsednik že v začetku šolskega leta vnaprej plačano za snažnino in za kurjavo.

To bi bile Salamonske ali pa salamsenske odredbe.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

O pokojnem nadučitelju tovarišu Ivanu Kauklerju smo prejeli še en nekrolog, ki ga priobčimo prihodnjic.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Današnja številka ima priložene ček. položnice. C. naročniki naj pri plačevanju naročnine nakažejo tudi za položnico 8 v (saj prihranijo še vedno 5 h). Naročniki, ki so plačali celotno naročnino za 1914, nimajo priložene položnice (kar pomenja kljukica na naslovnem listku). Vsa plačila naslovite le upravnistvu »Učiteljskega Tovariša«. Upravnistvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih

del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.